

3. Bierzmowanie

Z V części „*Caeremoniale episcoporum*” traktującej o sakramentach przedstawiamy przekład fragmentów rozdziału I: *Wtajemniczenie chrześcijańskie*.

III. BIERZMOWANIE

464* [455]. Biskup jest zwyczajnym szafarzem bierzmowania. Zwykle on sam udziela tego sakramentu, aby wyraźniej występował jego związek z pierwszym zstąpieniem Ducha Świętego w dniu Pięćdziesiątnicy, kiedy to Apostołowie napełnieni Duchem Świętym sami przekazywali Go wiernym przez nałożenie rąk. Otrzymanie Ducha Świętego przez posługę biskupa wskazuje również na ściślejszą więź, jaka łączy bierzmowanych z Kościołem, oraz na otrzymane polecenie dawania Chrystusowi świadectwa wśród ludzi²⁹³.

465* [456]. W przypadku, gdy jest to rzeczywiście konieczne, np. z powodu wielkiej liczby kandydatów do bierzmowania, biskup do pomocy w udzielaniu sakramentu może zaprosić prezbiterów. Wypada, aby byli nimi ci prezbiterzy, którzy:

- a) albo pełnią specjalny urząd lub zadanie w diecezji, a mianowicie wikariusza generalnego, wikariusza biskupiego lub dziekana;
- b) albo są proboszczami miejscowości, w których udziela się bierzmowania, proboszczami miejscowości, do których należą kandydaci do bierzmowania, lub prezbiterami, którzy włożyli specjalny trud w katechetyczne przygotowanie kandydatów do bierzmowania²⁹⁴.

466* [457]. Do udzielania bierzmowania należy przygotować:

- a) szaty liturgiczne potrzebne do celebracji, zależnie od tego, czy obrzęd ma się odbyć w połączeniu z Mszą świętą, czy poza Mszą, zgodnie z tym, co będzie podane niżej (nry 467*[458] i 482* [473]);
- b) krzesła dla biskupa i prezbiterów, którzy mu pomagają;
- c) naczynie (lub naczynia) ze świętym krzyżmem;
- d) Pontyfikał rzymski;
- e) to, co jest potrzebne do umycia rąk po namaszczeniu bierzmowanych;
- f) gdy bierzmowania udziela się w czasie Mszy świętej i rozdaje Komunię świętą pod obiema postaciami, odpowiedniej wielkości kielich²⁹⁵.

Celebracja odbywa się z zasady przy katedrze. Jeśli jednak jest to konieczne dla zapewnienia uczestnictwa wiernych, należy przygotować dla biskupa krzesło przed ołtarzem lub w innym bardziej odpowiednim miejscu.

²⁹³ Pontyfikał Rzymski. Obrzędy bierzmowania, nr 7.

²⁹⁴ Tamże, nr 8 a-b.

²⁹⁵ Por. tamże, nr 19.

Bierzmowanie w czasie Mszy świętej

467* [458]. Ze wszech miar wypada, aby biskup sprawował Mszę świętą. Prezbiterzy, którzy będą mu pomagać w udzielaniu bierzmowania, powinni z nim koncelebrować. Wszyscy więc ubierają szaty wymagane przy sprawowaniu Mszy świętej.

Jeśli natomiast ktoś inny celebryje Mszę świętą, wypada, aby biskup przewodniczył liturgii słowa i na koniec udzielił błogosławieństwa, jak podano wyżej (nry 175 – 185). W tym przypadku biskup nakłada albę, krzyż noszony na piersiach, stułę i kapę odpowiedniego koloru; używa też mitry i pastorału. Prezbiterzy, którzy będą mu pomagać w udzielaniu bierzmowania, jeśli nie koncelebrować, na sutannę ubierają komżę lub albę, stułę i zależnie od okoliczności, kapę.

468* [459]. W dniach, w których dozwolone są Msze obrzędowe²⁹⁶, można sprawować Mszę przy udzielaniu bierzmowania z własnymi czytaniem²⁹⁷ w szatach czerwonych lub białych.

Jeśli natomiast nie sprawuje się Mszy obrzędowej, można użyć jedno z czytań podanych na tę Mszę w lekcjonarzu.

W dniach wymienionych w nrach 1-4 tabeli pierwszeństwa sprawuje się Mszę świętą z dnia z własnymi czytaniem²⁹⁸.

Zawsze można użyć formuły końcowego błogosławieństwa przeznaczonej dla Mszy obrzędowej.

469* [460]. Wejście do kościoła, obrzędy wstępne i liturgia słowa aż do Ewangelii odbywają się, jak zwykle.

470* [461]. Po wygłoszeniu Ewangelii biskup siada na katedrze lub innym przygotowanym krześle i otrzymuje mitrę. W pobliżu biskupa siadają prezbiterzy, którzy będą mu pomagać.

Zależnie od miejscowego zwyczaju kandydatów do bierzmowania przedstawia proboszcz albo inny prezbiter, albo diakon, albo katecheta, w ten sposób: jeżeli to możliwe, każdego kandydata wzywa się imiennie i pojedynczo wchodzi oni do prezbiterium; jeżeli są to dzieci, prowadzi je jeden ze świadków bierzmowania albo jedno z rodziców. Kandydaci stają przed biskupem.

Jeżeli jest bardzo dużo kandydatów do bierzmowania, nie wzywa się ich imiennie, lecz ustawia w odpowiednim miejscu przed biskupem²⁹⁹.

²⁹⁶ Por. niżej, Dodatek III.

²⁹⁷ Por. *Mszal Rzymski, Lekcjonarz mszalny*, tom VII, nr 1- 29 (s. 75-102).

²⁹⁸ Por. niżej, Dodatek II.

²⁹⁹ Por. *Pontyfikał Rzymski. Obrzędy bierzmowania*, nr 21.

471* [462]. Biskup wygłasza krótką homilię, w której wyjaśnia odczytane teksty i w ten sposób wprowadza kandydatów, ich świadków i rodziców oraz całe zgromadzenie wiernych w głębsze rozumienie misterium bierzmowania³⁰⁰. Może to uczynić słowami podanymi w Pontyfikale.

472* [463]. Po homilii biskup, siedząc w mitrze i z pastorałem, zwraca się do stojących przed nim kandydatów, aby przez odpowiedzi na zadawane im pytania odnowili swoje przyrzeczenia chrzcielne³⁰¹. Do tego wyznania przyłącza się biskup, głosząc wiarę Kościoła. Zgromadzenie wiernych wyraża swoją zgodę odpowiadając: *Amen*, lub wykonując odpowiedni śpiew.

473* [464]. Następnie biskup oddaje pastorał i po zdjęciu mitry wstaje (prezbiterzy, których biskup zaprosił do pomocy, stoją obok niego). Mając ręce złożone, zwraca się do ludu i wypowiada zachętę: *Najmilsi, prosimy Boga, Ojca wszechmogącego*. Wszyscy przez chwilę modlą się w milczeniu³⁰².

Potem biskup (i prezbiterzy, których zaprosił do pomocy) wyciągają ręce nad kandydatami do bierzmowania. Sam tylko biskup wypowiada modlitwę: *Boże wszechmogący, Ojcze naszego Pana, Jezusa Chrystusa*³⁰³.

474* [465]. Biskup siada i otrzymuje mitrę. Podchodzi do niego diakon trzymający naczynie lub naczynia z krzyżem świętym. Jeśli w udzielaniu namaszczenia mają biskupowi pomagać prezbiterzy, diakon wszystkie naczynia z krzyżem przynosi biskupowi, który je następnie wręcza kolejno podchodzącym do niego prezbiterom.

475* [466]. Następnie kandydaci do bierzmowania pojedynczo podchodzą do biskupa i prezbiterów albo, jeśli przemawiają za tym okoliczności, biskup w mitrze i z pastorałem oraz prezbiterzy kolejno podchodzą do każdego kandydata.

Świadek bierzmowania prawą rękę kładzie na ramieniu kandydata i podaje jego imię albo też sam kandydat podaje swoje imię³⁰⁴.

476* [467]. Biskup (lub prezbiter) wielki palec prawej ręki zwilża krzyżem i kreśli nim znak krzyża na czole kandydata mówiąc: *N., przyjmij znamię Daru Ducha Świętego*. Bierzmowany odpowiada: *Amen*. Biskup (prezbiter) dodaje: *Pokój z tobą*. Bierzmowany: *I z duchem twoim*. W czasie namaszczenia można śpiewać odpowiednią pieśń³⁰⁵.

477* [468]. Po namaszczeniu biskup (i prezbiterzy) myją ręce.

³⁰⁰ Por. tamże, nr 22.

³⁰¹ Por. tamże, nr 23.

³⁰² Por. tamże, nr 24.

³⁰³ Por. tamże, nr 25.

³⁰⁴ Por. tamże, nr 26, 28.

³⁰⁵ Por. tamże, nr 27.

478* [469]. Następnie biskup, stojąc bez mitry, rozpoczyna i kończy modlitwę powszechną.

479* [470]. Nie odmawia się Symbolu wiary, ponieważ wyznanie wiary miało już miejsce. Mszę świętą sprawuje się dalej w zwykły sposób.

Podczas śpiewu na przygotowanie darów niektórzy z bierzmowanych mogą przynieść do ołtarza chleb, wino i wodę na Eucharystię.

W Modlitwie eucharystycznej używa się podanej we mszale formuły wspomnienia bierzmowanych.

Bierzmowani, ich świadkowie, rodzice, katecheci i bliscy mogą przyjąć Komunię świętą pod obiema postaciami³⁰⁶.

480* [471]. Udzielając błogosławieństwa pod koniec Mszy świętej, biskup może posłużyć się formułą błogosławieństwa uroczystego albo modlitwą nad ludem, podaną w *Pontyfikale rzymskim*³⁰⁷.

Nowo bierzmowani stają przed biskupem. Biskup, stojąc w mitrze, mówi: *Pan z wami*. Jeden z diakonów może wezwać wiernych: *Pochylcie głowy na błogosławieństwo*. Biskup wyciąga ręce nad ludem i wygłasza błogosławieństwo. Po ostatnim wezwaniu otrzymuje pastorał i mówi: *Niech was błogosławi Bóg wszechmogący* i wykonując znak krzyża nad ludem, dodaje: *Ojciec i Syn, i Duch Święty*. Wszyscy odpowiadają: *Amen*.

Biskup może również udzielić błogosławieństwa, posługując się formułami niżej podanymi (nry ...*-....* [1120 – 1121]).

481* [472]. Diakon odsyła lud mówiąc: *Idźcie w pokoju Chrystusa*. Wszyscy odpowiadają: *Bogu niech będą dzięki*.

Bierzmowanie poza Mszą świętą

482* [473]. Biskup nakłada albę, krzyż noszony na piersiach, stułę i białą kapę. Używa również mitry i pastorału. Prezbiterzy, których biskup zaprosił do pomocy, na sutannę nakładają komżę lub albę, stułę i, zależnie od okoliczności, białą kapę. Diakoni ubierają albę i stułę, inni usługujący – albę lub inną szatę prawnie dla nich zatwierdzoną.

483* [474]. Gdy zbiorą się kandydaci do bierzmowania z rodzicami i świadkami oraz całe zgromadzenie wiernych, biskup (z prezbiterami, którzy mu pomagają), z diakonami i innymi usługującymi udaje się do prezbiterium. W tym czasie wierni mogą śpiewać odpowiednią pieśń. Biskup i usługujący oddają cześć ołtarzowi, po czym biskup staje przy katedrze. Oddaje pastorał i

³⁰⁶ Por. tamże, nry 31-32.

³⁰⁷ Por. tamże, nr 33.

mitrę, a następnie pozdrawia zgromadzenie i wypowiada modlitwę: *Wszemogący i miłosierny Boże, spraw, niech Duch Święty.*

484* [475]. Liturgia słowa, przedstawienie kandydatów do bierzmowania, homilia i inne czynności odbywają się, jak podano wyżej (nr 470* – 478* [461-469]).

485* [476]. Odpowiednią zachętą biskup wprowadza do modlitwy powszechnej. Po jej ostatnim wezwaniu wszyscy odmawiają modlitwę Pańską. Na koniec biskup dodaje modlitwę: *Boże, Ty dałeś swoim Apostołom.*

486* [477]. Biskup udziela błogosławieństwa w sposób opisany wyżej (nr 484* [475]). Następnie diakon odsyła lud, mówiąc: *Idźcie w pokoju Chrystusa.* Wszyscy odpowiadają: *Bogu niech będą dzięki.*

(Tłum. ks. Stanisław Czerwik)